

OPGAVE 1

GADEN PÅ MUSERNE – MUSEERNE PÅ GADEN

,

Det, der begyndte som noget halvillegalt, har systemet nu åbnet op for. Man har indset, at kunsten i det offentlige rum giver os noget.

Jesper Elg, Galleriejer, *Kunst på grænsen til det forbudte*, Jyllands Posten, 2009.

Bjørn Kroman Andersen, *Agern*, Skulpturparken, KunstCentret Silkeborg Bad

Peter Bonnén, *Fem porte og to stående vægge*, Skulpturparken, KunstCentret Silkeborg Bad

BEREGNET TID, minimum

- 1 lektion til forberedelse på besøget.
- 1 lektion til besøg på KunstCentret Silkeborg Bad.
- 1 lektion til byvandring.
- 1 lektion til fremlæggelser.

TVÆRFAGLIGE MULIGHEDER

Billedkunst/Samfundsfag:

Man kan diskutere om streetart som graffiti skal lovliggøres, og hvilke konsekvenser det ville få, hvis dette var tilfældet.

Billedkunst/Dansk:

Der laves en analyse af en samtidig rap-tekst, og man kunne starte en diskussion om hvorledes undergrundens kultur kommer mere og mere frem i den etablerede kunstverden.

Indledning

Da graffitien sammen med rap, DJ'ing, beatboxing og breakdancing kom til Danmark i midten af 1980'erne som en del af undergrundskulturen, var der ikke mange, der troede, at 'gade-kunsten' knap 20 år senere skulle tage del i den etablerede kunstverden. Streetart eller gadekunst er et begreb, som dækker over alle former for kunst, der er udført i det offentlige rum, lovlige som ulovlige. Det er vigtigt at notere sig, at der er forskel på lovlige kunst i det offentlige rum og streetart, som oftest er udført ulovligt af kunstnere fra subkulturer, men fælles for den etablerede kunst og gadekunsten er, at de gennem en udveksling vil nå et bredere publikum. I samtidskunsten indtager gadens kunst en plads i udstillingsrummet og den etablerede kunst flytter fra museerne, kunsthallerne og gallerierne ud i byrummet. Byerne forvandles til en slags open-air museer, mens museernes og galleriernes indre mimer byens rum. Grænserne for de forskellige kunstarters tilhørsforhold udviskes.

Historien om kunst i byrummet

Kunst i det offentlige rum er ikke et nyt fænomen. Tænk bare på velkendte skulpturer som *Den Lille Havfrue* fra 1913 eller *Storkespringvandet* på Strøget i København fra 1894. Fænomenet har udviklet sig meget over tid, både den anerkendte og den ulovlige. Den franske nyklassicistiske kunstner Jacques-Francois-Joseph Saly (1717-1776) skabte rytterstatuen af Frederik den 5., som blev indviet i 1771 på Amalienborg Slotsplads. Som Salys rytterstatue blev de fleste ældre værker i det offentlige rum rejst for at markere en historisk begivenhed eller med det formål at forevige og hylde historiske eller kulturelle personligheder. To hundrede år senere, efter kunstens frisættelse fra kongemagt og traditionelle mæcener, opstod en ny form for kunst i det offentlige rum. En kunst, der ikke var etableret, men som var ulovlig og subkulturel. På initiativ fra Statens Kunstfond foretog ti kunstnere i 1992 en fornyet indsats inden for kunsten i det offentlige rum. Dette udmøntede sig i "*en overvægt af rundkørselkunst og hæslige byporte*" (Manual til dansk samtidskunst, p. 209). I 1998 blev projektet suppleret med bogen *Stedet II*, som rummede et ønske om et brud med det autonome monument i byrumskunsten, og i stedet opprioritere værker, der gik mere i dialog med byrummet og menneskene i det. Samtidskunstværker i byrummet lever typisk op til dette ønske. Som regel er den historiske reference og den monumentale udformning kastet over bord, til fordel for en høj grad af dialog med det omkringliggende rum og opfordrer til involvering hos byrummets brugere. Parallelt med dette, ses der i stigende grad værker af ikke-etablerede kunstnere, der kommenterer på politiske eller sociale forhold med værker i form af mere eller mindre midlertidige statements.

Museerne i byrummet og street art på museerne

Det er en voksende tendens, at kunstsyste­met i stigende grad anerkender gadekunsten. Dette ses af to voksende tendenser i anerkendelsen af samtidskunstens værdi.

På den ene side bliver kunsten i langt højere grad end tidligere direkte inkluderet i byplanlægningen, etableret kunst flytter ud i byrummet, og flere kunstnere bliver ansat af kommuner til at skabe værker til byens rum, både som permanente og midlertidige projekter. På den anden side er museerne i stigende grad begyndt at invitere de før forhadte street-art kunstnerne ind i de hvide gallerirum. Gadekunsten er i vækst, og den ulovlige kunst er blevet stueren. Den etablerede kunstverden og undergrundskunstnerne har hver især fået øjnene op for, at de gennem nye samarbejder på tværs kan nå nye målgrupper.

UNDERVISNINGS- FORLØB

Før besøget

Eleverne bedes læse artiklen *De smukke tabere* (Jyllands Posten, 18. Juni 2006) og *Papfar på AROs* (Kunsten.nu, 24. Oktober 2008), og skal sætte ord på de to street-art kunstneres tanker om henholdsvis at producere kunst til gaden og til museumsrummet. På klassen vises både eksempler på gadekunst på museer og etableret kunst i byrummet, og der tales om udviklingen inden for kunst i det offentlige rum. Der kan eventuelt tages udgangspunkt i værkeeksemplerne.

Under besøget

Eleverne inddeles i grupper på 3-4 personer. Grupperne vælger et værk ud, som kunne være inspireret af gadekunsten, eller som lige så godt kunne være placeret i byrummet. Værket analyseres ved hjælp af *Analysemodel til Samtidskunst*, og af analysen skal det fremgå, hvorledes det valgte værk passer ind i det overordnede tema, *Gaden på museerne – museerne på gaden*. Det valgte værk kan eventuelt dokumenteres fotografisk med egen mobiltelefon.

Efter besøget

Klassen går en tur i Silkeborg by og finder streetart. I de samme grupper som på kunstcenteret udvælges der et værk, som kunne indtage et museumsrum. Værket analyseres ved hjælp af *Analysemodel til Samtidskunst*, og af analysen skal det fremgå, hvorledes det valgte værk passer ind i det overordnede tema *Gaden på Museerne – museerne på gaden*. Dette værk dokumenteres ligeledes fotografisk. Både opgaven fra KunstCenteret samt opgaven i byen fremlægges på klassen. En diskussion om, hvad den subkulturelle kunst og den etablerede kunst kan bruge hinanden til foretages på baggrund af de gjorte erfaringer. En supplerende opgave kunne være, at eleverne skulle lave en guide over kunst i byrummet i Silkeborg by. I den forbindelse kunne app'en *Kunst på Stedet*, udgivet af Statens Kunstfond og til gratis download på smartphones, være nyttig.

VÆRKEKSEMPLER

Se Værklister, opgave 1

Streetart på Godsbanen i Aarhus, ukendt kunstner .

KILDER

Rune Gade og Camilla Jalving, *Nybrud – dansk kunst i 1990'erne*, Aschehoug, 2006.

Lisbeth Bonde og Mette Sandbye, *Manual til dansk samtidskunst*, Gyldendal, 2006.

Heidi Joy Madsen, *Kunst på grænsen til det forbudte*, Jyllands-Posten, 2010.

Torben Benner og Ditte Giese, *Når Hærværk bliver stuerent*, Politiken, 2009.